

Maakunnallisen apuvälinekeskuksen toiminnan laajentuminen vammaispalvelun apuvälineisiin ja asunnonmuutostöihin 1.1.2022 alkaen

353/00.04.01/2017

PERLTK 28.09.2021 § 98

Sosiaalityön johtaja Marketta Tiihala

Maakunnallisen apuvälineyksikön perustamista on valmisteltu yhteistyössä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ja jäsenkuntien kanssa vuodesta 2015 alkaen. Vuonna 2015-2016 laadittiin kokonaissuunnitelma Pirkanmaan yhteisestä apuvälinekeskuksesta ja suunnitelma sen vaiheittaisesta laajentamisesta. Suunnitelmaa käsiteltiin Pirkanmaan kunnissa ja yhteisissä kuntoutuksen foorumeissa. Apuvälinekeskuksen perustamisvaiheessa kuntien lausuntopyynnöissä esitettiin keskuksen toimintaa laajennettavan asteittain. Pirkanmaan sosiaali- ja terveystalouden kehittämisen ja kuntoutuksen järjestämissuunnitelmassa 2020-2025 todetaan, että ”Apuvälinepalvelut laajenevat kattamaan henkilökohtaiset, omaksi hankittavat apuvälineet ja vammaispalvelulain mukaiset apuvälineet ja asunnonmuutostyöt.”

Ylöjärven kaupunki on tehnyt päätöksen Maakunnallisen apuvälinekeskuksen toimintaan liittymisestä vuoden 2019 talousarvionvalmistelun yhteydessä.

Maakunnallinen apuvälinekeskus aloitti perustamissuunnitelman mukaisen toimintansa 1.1.2019. Ensimmäisessä vaiheessa apuvälinekeskuksen hankintavastuulla oli lääkinnällisen kuntoutuksen kierrätettävät apuvälineet, toisessa vaiheessa 1.1.2021 alkaen kuntien omaksi hankittavat apuvälineet. Perustamissuunnitelman kolmannessa vaiheessa apuvälinekeskuksen toiminta laajenee koskemaan vammaispalvelun apuvälineitä ja asunnonmuutostöitä 1.1.2022 alkaen.

Maakunnallisen apuvälinekeskuksen perustamissuunnitelma on linjassa kuntoutuksen uudistamiskomitean esityksen kanssa (Ehdotukset kuntoutusjärjestelmän uudistamiseksi, STM:n raportteja ja muistioita 2017:14). Sen mukaan maakunnallinen toimija hankkii/tuottaa ja rekisteröi alueensa apuväline- ja asunnonmuutostyöpalvelut sekä huoltaa/korjaa edellä mainittuihin palveluihin kuuluvat apuvälineet sekä koneet, välineet ja laitteet. Se yhteensovittaa alueen apuvälinepalvelutoiminnan ja asunnon muutostyöt yhdeksi kokonaisuudeksi sekä järjestää maakunnallisen ohjauksen, neuvonnan ja konsultoinnin. Maakunnallinen toimija varmistaa osaamisen vaativien ja paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden kuntoutus- ja apuvälinetarpeen arvioinnissa sekä asunnon muutostöissä.

Vammaispalvelulain mukaisten apuvälineiden ja asunnonmuutostöiden toimintamallin ja -suunnitelman laatimista on valmisteltu kuntien, vammaisjärjestöjen ja asiakkaiden edustajista koostuvassa projektiryhmässä. Valmistelun taustalla on Maakunnallisen apuvälinekeskuksen ohjausryhmän toimeksianto.

Vammaispalvelulain mukaisten apuvälineiden ja asunnonmuutostöiden kokonaisuuden liittäminen maakunnalliseen apuvälinekeskukseen yhtenäistää alueellisia toimintakäytäntöjä. Asiakas saa tarvitsemansa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastaavalle porrastuvat apuvälineet/palvelut yhden luukun periaatteella samasta keskuksista. Keskittämisellä saavutetaan kustannushyötyä apuvälineiden kierrättämisen sekä keskitetyn kilpailutuksen ja hankintojen kautta. Asiantuntijuuden ja huollon keskittäminen parantaa toiminnan laatua ja vähentää kunnissa tehtävää päällekkäistä työtä.

Vammaispalvelujen osalta apuvälinekeskuksen vastuulle siirtyy vammaispalvelulain mukaisten apuvälineiden hankinta, käyttöönotto, seuranta sekä huollosta ja korjauksista sekä asunnonmuutostöiden käytännön järjestelyistä vastaaminen seuraavin osin:

- asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet (esim. nostolaitteet, hälytinlaitteet, ovenavausjärjestelmät)
- auton apuvälineet (esim. erilaiset hallintalaitteet, istuinratkaisut)
- asunnon muutostyöt (esim. valaistukset, ovien leventämiset)

Kuntien vastuulle jää edelleen harkinnanvaraiset päivittäisistä toiminnoista ja suoriutumisessa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet, joiden kohtuullisista hankintakustannuksista kunta korvaa asiakkaalle 50 %. Väline tai laite tulee asiakkaan omistukseen, jolloin sitä ei voi kierrättää ja huoltovastuu on asiakkaalla.

Vammaispalvelun apuvälineitä ja asunnonmuutostöitä koskevat hakemukset toimitetaan edelleen kuntien vammaispalveluun, jossa tehdään palvelutarvearvio ja päätös apuvälineen hankkimisesta tai asunnon muutostyöstä. Apuvälinekeskuksen apuvälineasiantuntija osallistuu tarvittaessa palvelutarpeen arvioon. Päätöksenteon jälkeen apuvälinekeskus vastaa apuvälineen hankinnasta, käyttöönotosta, seurannasta sekä huollosta ja korjauksista.

Yhtenäisten toimintakäytäntöjen varmistamiseksi projektiryhmä on valmistellut myöntämisperusteet vammaispalvelulain mukaisten asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden, asunnon muutostöiden sekä auton apuvälineiden korvaamisesta. Myöntämisperusteet laajennetaan syksyn aikana yksityiskohtaisemmaksi apuvälineiden ja muutostöiden luovutusperusteiksi.

Maakunnallinen apuvälinepalvelu tuotetaan yhteisellä, kapitaatioperusteisella rahoituspohjalla (erityisvelvoitemaksu), joka perustuu kuntien asukaslukuun. Ylöjärven kaupungin maksuosuus vuonna 2022 on 116 186 euroa.

Vammaispalvelun apuvälineiden siirtämisestä on järjestetty 11.8.2021 yhteinen kuulemistilaisuus Pirkanmaan vammaisneuvostolle. Apuvälinekeskuksella on myös asiakasfoorumi, jonka kautta kuullaan aktiivisesti asiakkaita keskuksen toimintakäytännöistä ja periaatteista.

Liitteet

nro 2/ apuvälinekeskuksen laajentuminen vammaispalvelun apuvälineisiin ja asunnon muutostöihin

nro 3/ vammaispalvelulain mukaisten asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden, asunnon muutostöiden ja auton apuvälineiden myöntämisperusteet Pirkanmaalla 1.1.2022

Lisätiedot

sosiaalityön johtaja Marketta Tiihala, puh 050 561 1037, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi

Terveys- ja sosiaalijohtaja ehdottaa:

Perusturvalautakunta päättää hyväksyä

- 1) maakunnallisen apuvälinekeskuksen toiminnan laajentamisen esitetyllä tavalla vammaispalvelulain mukaisesti asuntoon kuuluviin välineisiin ja laitteisiin, asunnon muutostöihin ja auton apuvälineisiin 1.1.2022 alkaen
- 2) myöntämisperusteet vammaispalvelulain mukaisten asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden, asunnon muutostöiden sekä auton apuvälineiden korvaamisesta.

Päätös

Hyväksyttiin.
